

Odluka:

VSRH Revt 277/2016-2

Zbirni podatci

Broj odluke: Revt 277/2016-2

Datum odluke: 21.02.2017

Vrsta odluke: Presuda

Vrsta predmeta: Građanski - revizija

Odjel: GRAĐANSKI ODJEL

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Revt 277/16-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Katarine Buljan predsjednice vijeća, Aleksandra Peruzovića člana vijeća, Viktorije Lovrić članice vijeća, Branka Medančića člana vijeća i suca izvjestitelja i Slavka Pavkovića člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja E. g. E. d.o.o. u stečaju iz P., (OIB: ...), kojeg zastupa punomoćnica E. S. J., odvjetnica iz R., protiv tuženika O. b. d.d. iz Z., (OIB: ...), kojeg zastupa punomoćnica M. I., odvjetnica iz P., radi utvrđenja osnovanosti osporavanja tražbine, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske posl. br. PŽ-3939/12-5 od 17. veljače 2016. kojom je preinačena presuda Trgovačkog suda u Rijeci posl. br. P-3367/11-10 od 16. veljače 2012., u sjednici vijeća održanoj 21. veljače 2017.,

p r e s u d i o j e :

- I. Revizija tužitelja odbija se kao neosnovana.
- II. Tuženiku se ne dosuđuje naknada troška odgovora na reviziju.

Obrazloženje

Drugostupanjskom presudom preinačena je prvostupanjska presuda i odbijen tužbeni zahtjev koji glasi:

„Utvrdjuje se da je osnovano osporavanje tražbine drugog višeg isplatnog reda tuženika u iznosu od 14.895.465,31 kn prema tužitelju po osnovi ugovora o dugoročnom kreditu broj ... od 16. rujna 2008. s 1. aneksom ugovora o dugoročnom kreditu broj ... od 23. srpnja 2009. koji je sklopljen temeljem općeg ugovora i sporazuma o osiguranju broj ... 24. lipnja 2009. i ugovora o dugoročnom kreditu broj ... od 21. travnja 2010. koja je tražbina osigurana na temelju općeg ugovora i sporazuma o osiguranju broj ... od 24. lipnja 2009. stjecanjem založnog prava na nekretninama.“,

dok je tužitelju naloženo naknaditi tuženiku trošak parničnog postupka od 353.558,40 kn.

Protiv drugostupanjske presude tužitelj je podnio reviziju zbog u postupku (kako drži) počinjene bitne postupovne povrede iz odredbe čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a i pogrešne primjene materijalnog prava. Prijedlog tužitelja je ukinuti drugostupanjsku i potvrditi prvostupanjsku presudu, podredno ukinuti drugostupanjsku presudu i predmet vratiti na ponovno suđenje.

Tuženik je odgovorio na reviziju i predložio da se ova odbije kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Revizijski sud pobijanu drugostupanjsku presudu ispitao je u smislu odredbe čl. 392.a st. 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 - 148/11 pročišćeni tekst, 25/13 i 28/13 - dalje: ZPP-a), a koja se na temelju odredbe čl. 53. st. 4. u svezi s odredbom čl. 36. Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a ("Narodne novine", broj 57/11) i odredbom čl. 102. st. 1. Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a ("Narodne novine", broj 25/13) primjenjuje na ovaj spor, samo u onom dijelu u kojem se ona pobija revizijom i samo u granicama razloga određeno navedenih u reviziji.

Suprotno tvrdnji revidenta da osporena presuda nema jasnih razloga ili razloga o odlučnim činjenicama i ne može se ispitati - a dani razlozi su proturječni, osporena presuda sadrži pravilno sačinjeno obrazloženje (prema odredbi čl. 375. st. 1. ZPP-a) i razloge koji je pravno relevantno opravdavaju i iz kojih se može ispitati, one koji nisu ni nejasni niti proturječni, pa ta presuda, kojom je drugostupanjski sud odgovorio na sve žalbene navode relevantne za odluku o predmetu spora, nema nedostataka na koje se tužitelj poziva - i u postupku njezina donošenja nije ostvarena povreda iz odredbe čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a.

Nije ostvaren niti revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Pogrešna primjena materijalnog prava postoji kad sud nije primijenio odredbu materijalnog prava koju je trebao primijeniti ili kad tu odredbu nije pravilno primijenio (čl. 356. ZPP-a).

Predmet spora zahtjev je tužitelja na utvrđenje da je osnovano osporavanje tražbine drugog višeg isplatnog reda koju je tuženik prijavio u stečajnom postupku koji se vodi nad tužiteljem na Trgovačkom sudu u Rijeci pod poslovnim brojem St-141/11.

U postupku koji je prethodio ovome utvrđeno je:

- da "tuženikova tražbina proizlazi iz ugovora o dugoročnom kreditu broj ... od 16. rujna 2008. s 1. aneksom od 23. srpnja 2009. i ugovora o dugoročnom kreditu broj ... od 21. travnja 2010.",
- da je korisnik kredita (glavni dužnik) po tim ugovorima bio B. - E. d.o.o. iz P., dok je tužitelj bio jamac platac za obveze tog dužnika,
- da je rješenjem prvostupanjskog suda poslovni broj St-141/11 od 20. svibnja 2011. nad tužiteljem otvoren stečajni postupak, s time da je stečajni upravitelj osporio tuženikovu tražbinu drugog višeg isplatnog reda iz navedenih ugovora od 14,895.465,31 kn - pa je prvostupanjski sud rješenjem poslovni broj St-141/11-44 od 26. kolovoza 2011. uputio stečajnog upravitelja tužitelja "na parnicu radi dokazivanja osnovanosti svog osporavanja".

Polazeći od odredbe čl. 70. st. 1. Stečajnog zakona ("Narodne novine", broj 44/96, 161/98, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03 - uredba, 187/04 - uredba i 82/06 - dalje: SZ-a), koji je Zakon bio na snazi u vrijeme sklapanja navedenih ugovora o kreditu, a kojom je odredbom propisano: "Stečajni vjerovnici su osobni vjerovnici dužnika koji u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka imaju koju imovinsko-pravnu tražbinu prema njemu.", sporno je u revizijskom stupnju:

- je li time što se obvezao tuženiku kao jamac platac tužitelj postao osobni tuženikov dužnik, odnosno (time) je li tuženik

u okolnostima konkretnog slučaja stečajni vjerovnik u smislu navedene odredbe čl. 70. st. 1. SZ-a.

Drugostupanjski sud je na temelju navedenih utvrđenja zahtjev tužitelja ocijenio neosnovanim i (preinačenjem prvostupanjske presude) odbio uz osnovno i odlučno shvaćanje da "tužitelj kao jamac platac osobno odgovara tuženiku cjelokupnom imovinom za novčanu tražbinu označenu u predmetnim ugovorima - a koja je nastala prije otvaranja stečajnog postupka", odnosno da je tuženik ovlašten i od tužitelja zahtijevati ispunjenje svoga potraživanja iz navedenih ugovora: konkretno, da je tuženik osobni vjerovnik tužitelja - i da je u vrijeme otvaranja stečajnog postupka nad tužiteljem imao prema tužitelju imovinsko-pravnu tražbinu, te je time "ujedno i stečajni vjerovnik u smislu odredbe članka 70. stavka 1. SZ-a".

Pravno shvaćanje drugostupanjskog suda je pravilno.

Predmet spora valja raspraviti (kako je to drugostupanjski sud i učinio) primjenom Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05 i 41/08 - dalje: ZOO-a), i to:

- odredbe čl. 104., prema kojoj: "Ugovorom o jamstvu jamac se obvezuje prema vjerovniku da će ispuniti valjanu i dospelu obvezu dužnika, ako to ovaj ne učini.",

- odredbe čl. 111. st. 3., prema kojoj: "Ako se jamac obvezao kao jamac platac, odgovara vjerovniku kao glavni dužnik za cijelu obvezu i vjerovnik može zahtijevati njezino ispunjenje bilo od glavnog dužnika bilo od jamca ili od obojice u isto vrijeme."

Imajući na umu te odredbe ZOO-a, kojima je uređen poseban oblik jamstva - kod kojeg se jamac obvezao kao jamac platac, pa za preuzetu obvezu odgovara kao i glavni dužnik (ovdje korisnik kredita) - tako da vjerovnik ima ovlast odabira onog od kojeg će zahtijevati ispunjenje obveze (da li od glavnog dužnika ili od jamca platca - ili od njih oboje zajedno), ne zalazeći pritom u međusobni odnos obveznika, pravilno je ovdje za zaključiti da je kod toga oblika jamstva riječ o solidarnom - a ne supsidijarnom jamstvu, i to s svim onim što priroda i propisani sadržaj toga jamstva nosi: u biti vjerovnik je u povoljnijoj situaciji jer ima dva dužnika.

S prethodno navedenim u svezi, i uz akcesornost i toga jamstva - a jer to proizlazi iz prirode toga jamstva (kod kojeg vjerovnik za istu tražbinu ima dva dužnika: "jamac platac odgovara vjerovniku kao i glavni dužnik za cijelu obvezu"), kako je korisnik kredita i glavni dužnik ujedno i osobni dužnik vjerovnika, ovdje tuženika - osobni dužnik tuženika je i jamac platac: ovdje tužitelj.

Posljedično s time, tuženik je u smislu odredbe čl. 70. st. 1. SZ-a, a kao osobni i stečajni vjerovnik dužnika, tužitelja - za tražbinu povrata kredita (kao imovinsko-pravnu tražbinu) postojeću u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka nad tužiteljem, solidarnim jamcem čitavom svojom imovinom - s glavnim dužnikom:

- pravilno postupio kada je tu tražbinu prijavio u otvorenom stečajnom postupku nad tužiteljem,

- dok tužitelj neosnovanim zahtjevom osporava osnovanost te tražbine, uz pogrešno shvaćanje da osnovanost njegovom zahtjevu daje već i sama činjenica da je "samo" jamac platac za obvezu glavnog dužnika iz ugovora o kreditima, korisnika kredita.

U svijetlu takvog shvaćanja, drugostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo kada je zahtjev tužitelja odbio.

Kod toga, tužitelj povoljniju poziciju u ovome postupku ne može ostvariti tvrdnjom o suđenju protivno sudskoj praksi i shvaćanju već izraženom u odluci drugostupanjskog suda posl. br. PŽ-1763/06-3 od 20. prosinca 2006.: ta je odluka (uostalom: jer ionako ne vezuje revizijski sud) donesena u drugome predmetu spora i s drugačijem činjeničnom utvrđenju, u postupku u kojemu je bila riječ o jamcu s ugovorenim osiguranjem na nekretnini i time ograničenom "na predmete (nekretnine) koje je dao u zalog", dakle u kojemu jamac za obvezu glavnog dužnika nije odgovarao čitavom svojom imovinom - pa je drugostupanjski sud u skladu s time tu odluku obrazložio:

"....Predmet spora je utvrđivanje osnovanosti tužiteljeve tražbine, kao stečajnog vjerovnika, u stečajnom postupku koji se vodi nad tuženikom (jamcem). Sporno je među strankama je li tuženik i nakon pravomoćno utvrđene ništavosti određenih odredbi Sporazuma tužiteljev jamac i u kojem dijelu. Međutim, po ocjeni ovoga suda, taj spor među strankama nije od utjecaja (ne daje odgovor) na pitanje može li tužitelj predmetnu tražbinu uopće ostvarivati prijavom u stečajnom postupku, dakle, kao stečajni vjerovnik.

Prije svega potrebno je odrediti pojam stečajnih vjerovnika. Stečajni vjerovnici su osobni vjerovnici dužnika koji u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka imaju koju imovinskopravnu tražbinu prema njemu (čl. 70. st. 1. SZ-a). Tražbina označava pravo na neko davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje (čl. 2. t. 1. Ovršnog zakona, "Narodne novine", broj 57/96 i 29/99 - dalje: OZ). Da bi određeni vjerovnik mogao svoju tražbinu ostvarivati prema stečajnom dužniku, kao stečajni vjerovnik u stečajnom postupku, njegova tražbina kumulativno mora (a) biti imovinskopravna, (b) nastati prije otvaranja stečajnoga postupka, (c) dužnik mora za nju odgovarati osobno i (d) dužnik mora za nju odgovarati cjelokupnom svojom imovinom. Samo vjerovnik tražbine sa svim navedenim karakteristikama je stečajni vjerovnik.

Karakteristika tražbine koja daje nekom vjerovniku status stečajnog vjerovnika je - osobnost. To znači da dužnik svojem vjerovniku odgovara za svoj dug cjelokupnom svojom imovinom. Okolnost da dužnik odgovara dijelom svoje imovine (stvarnopravna odgovornost) za tuđu obvezu - oduzima njegovoj odgovornosti svojstvo osobnosti, pa vjerovnik takve obveze ne može ostvariti svoju tražbinu u stečajnom postupku (kao stečajni vjerovnik).

U konkretnom slučaju tuženik je, nedvojbeno, odgovarao dijelom svoje imovine za obveze drugog - društva M.-V. C. s p.o. Z. (ne svoje). Tuženik je odgovarao za obveze drugog (tuđe obveze) vjerovniku te druge osobe (ne svojem). Dakle, bez obzira na to kakav je utjecaj poništenje dijela Sporazuma o osiguranju novčanog potraživanja od 25. listopada 1994. (u predmetu Općinskog suda u Z. broj ...) imalo na odredbe Ugovora o prodaji s obročnom otplatom cijene od 24. listopada 1994., čiji je sastavni dio Aneks I - Garancija, kojom potpisnici garancije (i tuženik) preuzimaju na sebe, kao jamci, solidarnu odgovornost za sve obveze kupca prema prodavatelju proizašle iz ugovora o prodaji s obročnom otplatom, tuženik nije nikada bio tužiteljev osobni dužnik. On to ne bi bio ni u slučaju da nisu poništene odredbe Sporazuma o osiguranju novčanog potraživanja od 25. listopada 1994. Njegova odgovornost za obveze drugog bila je ograničena na predmete (nekretnine) koje je dao u zalog (stvarnopravna odgovornost).

Zbog svega navedenog tužiteljev žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja nije osnovan. Tužitelj na ovaj žalbeni razlog izrijeком upire tvrdeći da je prvostupanjski sud propustio izvršiti uvid u spis Općinskog suda u Zadru broj I-155/94. Tužitelj smatra "...da bi izvođenje tog dokaza bilo od bitne važnosti za ishod ovog postupka, jer bi sud mogao neposredno utvrditi na što se točno odnosi presuda Trgovačkog suda u Z. poslovni broj ... tek tako bi se utvrdilo da li je jamstvo dano 24. listopada 2004. izvan suda bilo predmet poništenja presudom ... ili ne..."

Neovisno o tome u kojem je dijelu (i je li uopće) jamstvo dano izvan suda ugovorom od 24. listopada 2004. „zahvaćeno“ presudom Trgovačkog suda u Z. poslovni broj ..., kako nije dalo tužitelju status osobnog vjerovnika stečajnog dužnika (tuženika) kao što je to obrazloženo, to ni okolnost da sud nije izvršio uvid u spis općinskog suda nema utjecaja na valjano utvrđeno činjenično stanje u ovoj parnici.

Navedenom u ovom obrazloženju treba još dodati da time što tuženikovo jamstvo ima elemente solidarnosti (čl. 1004. st. 4. ZOO-a) on nije postao osobni tužiteljev dužnik. Ova karakteristika jamstva omogućila bi vjerovniku da može zahtijevati ispunjenje obveze bilo od glavnog dužnika bilo od jamca ili od obojice u isto vrijeme (čl. 1004. st. 3. ZOO-a), ali ne bi utjecala na osnovnu odrednicu njihova odnosa. To što je tuženik jamčio kao jamac platac nije promijenilo prirodu njegove obveze, odnosno prirodu tražbine koju je tužitelj imao prema njemu. Obveza jamca-platca ostaje i nadalje akcesorna glavnoj tražbini (cilj jamčeve obveze nije ispunjenje obveze, već njeno osiguranje) - i ostaje obveza namirenja tuđeg duga."

Tu (povoljniju) poziciju revident ne može ostvariti niti pozivom na shvaćanje izraženo u odluci drugostupanjskog suda posl. br. PŽ-944/13-4 od 25. veljače 2013.: ta je odluka također donesena u drugome predmetu spora i s drugačijem činjeničnom utvrđenju - povodom žalbe stečajnog vjerovnika protiv rješenja prvostupanjskog suda kojim je tek utvrđeno

osporavanje tražbine i taj vjerovnik tek upućen "pokrenuti odnosno nastaviti parnicu radi utvrđenja osporene tražbine".

Stoga, a budući da ne postoje razlozi zbog kojih je podnesena - jer je osporena presuda donesena uz pravilno i izloženo pravno shvaćanje, to je valjalo reviziju tužitelja odbiti presudom kao u izreci (na temelju odredbe čl. 393. ZPP-a).

Tuženiku nije dosuđena naknada troška odgovora na reviziju jer isti nije bio potreban za vođenje ovoga postupka (čl. 155. st. 1. ZPP-a).

Zagreb, 21. veljače 2017.

Predsjednica vijeća:
Katarina Buljan, v.r.